

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 3To/7/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6716010662
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mário Šulej
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6716010662.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Ryanta a sudcov JUDr. Slavoj Sendeckého a JUDr. Mária Šuleja, v trestnej veci obžalovaného S. G. na verejnom zasadnutí dňa 14. februára 2018 za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm.a/, ods. 2 písm.d/ Tr.zák., s poukazom na ust. § 138 písm.b/, j/ Tr.zák., o odvolaní okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Zvolen zo dňa 18.10.2017, sp.zn. 4T/90/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr.por. odvolanie okresného prokurátora **z a m i e t a .**

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresného súdu bol obžalovaný S. G. podľa § 285 písm. b/ Tr.por. oslobodený spod obžaloby za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm.a/, ods. 2 písm.d/ Tr.zák., s poukazom na ust. § 138 písm.b/, j/ Tr.zák. na tom skutkovom základe, že od presne nezistenej doby, najskôr od 04.09.2012, najneskôr do 13.07.2015 v priestore spoločnej domácnosti v obci X., okres L., na ulici S. E. XX, sa najmä pod vplyvom alkoholických nápojov opakovane neprimerane správal k maloletým deťom N.B., nar. XX.XX.XXXX, A.B., nar. XX.XX.XXXX a S.R., nar. XX.XX.XXXX, všetci trvalé bytom L., prechodne bytom X., S. E. XX, tým, že na adresu maloletých detí používal vulgárne nadávky, ako napríklad, že sú „štiny“, maloletej N.B nar. XX.XX.XXXX, že je „mentálne retardovaná“, maloletemu S.R., nar. XX.XX.XXXX nadával, že je „mantinel“, kričal na maloleté deti kvôli výsledkom v škole, vyhadzoval ich z domu, fyzicky ich trestal, a to tak, že ich viackrát zbil rukou, remeňom a drevenou varechou, nevhodne sa správal pred nimi, keď s ich matkou S. G., nar. XX.XX.XXXX, trvalé bytom L., prechodne bytom X., S. E. XX, riešil konflikty medzi nimi, a to tak, že jej pred nimi vulgárne nadával, fyzicky ju napádal a vyhadzoval z domu, čím takýmto správaním maloletým deťom N.B., nar. XX.XX.XXXX, A.B., nar. XX.XX.XXXX, S.R., nar. XX.XX.XXXX, všetci trvalé bytom L., prechodne bytom X., Medzi E. XX, spôsobil fyzické a psychické utrpenie, pretože tento skutok nie je trestným činom.

Proti tomuto oslobodzujúcemu rozsudku podal okresný prokurátor v zákonnej lehote priamo na hlavnom pojednávaní odvolanie, ktoré odôvodnil písomným podaním doručeným okresnému súdu dňa 20.12.2017. Argumentoval tým, že sa prvostupňový súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie. Poukázal na to, že zo znaleckého posudku z odvetvia psychiatrie vypracovaného S.. Z. G. síce vyplýva, že ani u jedného poškodených maloletých detí nie je prítomný syndróm týranej osoby a nie sú u nich splnené ani kritériá pre stanovenie diagnózy posttraumatickej stresovej poruchy, avšak na naplnenie základnej skutkovej podstaty zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 Tr.zák. sa nevyžaduje existencia tohto syndrómu alebo stanovenie takejto diagnózy ako následku konania páchatel'a. Pojem psychické a fyzické utrpenie je totiž naplnený už vtedy, ak poškodená osoba pociťuje protiprávne konanie páchatel'a ako príkorie, t.j. ako konanie, ktoré sústavne nepriaznivo ovplyvňuje jej každodenný život a vyvoláva sústavnejšie obavy z opätovného protiprávneho konania páchatel'a.

Skutočnosť, že obžalovaný spôsobil takého utrpenie poškodeným a to hlavne psychického charakteru, vyplýva zo záverov znaleckého posudku z odvetvia psychológie, kde je uvedené, že maloleté deti boli traumatizované nevhodným správaním sa otca voči matke, ako aj voči nim a ťažkosti, ktoré boli u nich zistené, súvisia s konaním otca, ktoré je predmetom daného trestného činu. Maloleté deti javia prvky syndrómu týranej osoby ako sú strach, obavy, napätie, ohrozenie, bezmocnosť a boli dlhodobo vystavené neprímeranému správaniu otca t.j. bitkám, nadávaniu, vyhánaniu z domu a pod. Jeho konaniu nedokázala účinne čeliť ani ich matka, ktorá bola sama vystavená psychickému a fyzickému násiliu. Udalosti, ktoré maloleté deti prežili, destabilizovali ich psychický stav, čo u nich vyústilo do neurotických porúch a porúch správania. Bolo preukázané aj výpoveďami samotných maloletých detí, že takéto konanie obžalovaného malo určitú trvalosť a sústavnosť. Tieto mali z obžalovaného strach a k určitej náprave správania obžalovaného došlo až potom, čo bola v rodine natáčaná relácia súkromnou televíziou. Navyše deti neraz týranie popierajú, bagatelizujú a dávajú ho za vinu sebe. Ich výsluchy treba posudzovať komplexne, teda brať do úvahy aj také ich prejavy, ktoré vystupujú z pozadia a ktoré sa snažia prekryť kladnými vyjadreniami, ako je to napr. vo výpovedi mal. N.. Z tejto vyplýva, že sa bál otca, ktorý v minulosti bítaval súrodencov, keď bol opitý, taktiež po nich kričal, čo však už v súčasnosti nerobí. Obdobne bagatelizujú konanie obžalovaného aj maloleté svedkyne M. S. a J..

Je nesporné, že obžalovaný sa takéhoto konania dopúšťal pod vplyvom alkoholu, pričom zo znaleckého posudku z odvetvia psychiatrie vypracovaného S.. Z. I. vyplýva, že u obžalovaného zistil začínajúci závislosť od alkoholu v pravom slova zmysle, preto mu navrhol uložiť ochrannú protialkoholickú liečbu ambulantnou formou, pričom aj jeho pobyt na slobode je relatívne nebezpečný. Z tohto možno vyvodíť, že obžalovaný požíval alkohol pravidelne, opakovane a tomu zodpovedala aj frekvencia útokov na maloletých poškodených a ich matku. Do určitej miery možno súhlasiť s tým, že kričanie na deti v rámci výchovných techník samo o sebe nemožno považovať za extrémne násilné konanie, ale v tomto prípade išlo o hulákanie, kričanie pod vplyvom alkoholu za použitia vulgarizmov, ponižovania a pod. a to v tak vysokej intenzite, že to počuli aj susedia obžalovaného, napr. svedkyňa I..

Ak aj u maloletých poškodených neboli zistené v dôsledku konania obžalovaného žiadne trvalé negatívne následky na ich duševnom zdraví, tak ich ani neobsahoval opis skutku v obžalobe a ich spôsobenie sa ani obžalovanému nekladlo za vinu. Odhaľovanie domáceho násillia je značne problematické o to viac, ak sú jeho obeťami deti a v tomto prípade sťažila objasnenie skutku i matka, ktorá odmietla vo veci vypovedať.

Súhrn vykonaných dôkazov nielenže spoľahlivo preukazuje všetky okolnosti žalovaného skutku, ale zároveň preukazuje, že tento naplňuje skutkovú podstatu žalovaného trestného činu a usvedčuje z jeho spáchania obžalovaného. Vzhľadom k tomu okresný prokurátor navrhol, aby odvolací súd podľa § 321 ods. 1 písm. b/ Tr.por. napadnutý rozsudok zrušil a podľa § 322 ods. 1 Tr.por. vrátil vec súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

K odvolaniu okresného prokurátora sa vyjadril obžalovaný a to prostredníctvom svojho obhajcu písomným podaním doručeným odvolaciemu súdu dňa 08.02.2018. Poukázal na to, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s rozsudkom okresného súdu a skutočnosťami v ňom uvedenými. Vykonaným dokazovaním bolo jasne preukázané, že obžaloba neuniesla dôkazné bremeno voči obžalovanému, v dôsledku čoho ho nebolo možné uznať za vinného z konania uvedeného v obžalobe. Situácia v rodine obžalovaného, pokiaľ ide o spoločnú výchovu detí s manželkou, taktiež zabezpečenie ich starostlivosti a výchovy, ako aj vytvorenia primeraných materiálnych a finančných podmienok, nebola ideálna. Je pravdou, že správanie sa obžalovaného a jeho manželky v ich vzájomnom spoluzití spočívalo v častých nezhodách a hádkach a z toho plynúceho tlaku na deti nebolo tým, čo by deti pre svoj vývoj potrebovali. Takéto konanie obžalovaného však v žiadnom prípade nemohlo naplniť skutkovú podstatu žalovaného trestného činu.

Ďalej argumentoval tým, že ani jedna z uskutočnených svedeckých výpovedí neuvádza, čo i len v nepatrnej miere, že by si na maloletých deťoch všimli následky po fyzickom alebo psychickom týraní, deti sa nesťažovali na správanie svojho otca a nemali z neho strach, pocity úzkosti alebo obavy z jeho prítomnosti. Počas uvedeného obdobia prichádzali do styku s maloletými deťmi rôzne osoby a to rodinní známi, priatelia, učitelia, pracovníci základnej školy, dokonca aj zamestnanci úradu sociálnych vecí a rodiny a nikto z nich si nevšimol, že by sa mal obžalovaný správať voči maloletým deťom spôsobom kladeným mu za vinu.

Obžalovaný sa nemohol dopustiť žalovaného trestného činu aj z toho dôvodu, že sa často zdržiaval v zahraničí, teda nemal s deťmi denno-denný kontakt, preto pri jeho konaní absentuje určitá sústavnosť, resp. trvalosť, pričom na naplnenie skutkovej podstaty tohto zločinu takéto konanie nemôže trvať len

celkom krátky, prechodný čas. Obžalovaný teda poškodeným ani nespôsobil takú fyzickú alebo psychickú utrpenie, ako to predpokladá a vyžaduje príslušné ustanovenie Trestného zákona.

V tomto smere poukázal aj na závery znaleckých posudkov z odvetvia psychiatrie vypracovaných S.. Z. I. a K.. Z. U., ktorí konštatovali, že obžalovaný má k rodinným príslušníkom pozitívny vzťah. Na dobrý psychický stav maloletých detí poukazuje vo svojich záveroch v znaleckom posudku aj S.. K. I.. Dôležitým bol i znalecký posudok S.. Z. G., z ktorého záverov vyplýva, že obžalovaný sa voči svojim maloletým deťom nedopúšťal takého konania, aby bolo voči nemu nutné vyvodzovať trestno-právny postih. Okrem toho neboli u maloletých detí spozorované žiadne posttraumatické poruchy, duševné choroby, prípadne stresogenné záťaž, ktoré by mohli v budúcnosti negatívne ovplyvniť ich život a správanie, hoci ich absencia nemusí znamenať, že by daná osoba nebola týraná.

Správanie sa obžalovaného nebolo vždy ideálne a príkladné, tento však nemal úmysel poškodiť vlastné deti, ani im ublížiť, a aj preto jeho konanie nemožno posudzovať v trestnoprávnej rovine, nešlo totiž o týranie detí. Okrem toho na celkovú atmosféru v rodine mala značný vplyv tiež zlá ekonomická situácia. Vzhľadom k tomu obžalovaný navrhol, aby krajský súd podľa § 319 Tr.por. zamietol odvolanie okresného prokurátora ako nedôvodné.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací na základe odvolania podaného okresným prokurátorom preskúmal v intenciiach § 317 ods. 1 Tr.por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého oslobodzujúceho výroku, proti ktorému odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo a zistil, že odvolanie okresného prokurátora nie je dôvodné.

Súd prvého stupňa, pri dôslednom dodržaní procesného postupu a rešpektovaní práva obžalovaného na obhajobu, rozhodol na hlavnom pojednávaní v súlade s výsledkami vykonaného dokazovania. V tomto smere vykonané dôkazy správne vyhodnotil a to jednotlivo, ako aj v ich súhrne, odôvodnenie jeho rozhodnutia zodpovedá všetkým hľadiskám obsiahnutým v ust. § 168 ods. 1 Tr.por., prejednávanej prípadu venoval náležitú pozornosť a nemožno mu v tomto smere nič vyčítať. Stručne vyložil, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov tiež vtedy, ak si navzájom čiastočne odporovali. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zároveň zistiteľné, akými právnymi úvahami sa prvostupňový súd spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušného ustanovenia zákona v otázke nevinu obžalovaného zo spáchania skutku kladeného mu za vinu a správne postupoval, keď ho v konečnom dôsledku podľa § 285 písm.b/ Tr.por. spod obžaloby oslobodil, nakoľko žalovaný skutok nie je trestným činom. Krajský súd v podrobnostiach poukazuje na odôvodnenie rozsudku okresným súdom, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožnil.

V rámci odvolacieho konania bola venovaná dostatočná pozornosť aj odvolacím námietkam okresného prokurátora, ktoré však nie je možné akceptovať v takom rozsahu, ktorý by viedol k inému meritórnemu rozhodnutiu.

Ohľadne skutkových zistení možno poznamenať, že obžalovaný sa napriek čiastočnému priznaniu, tak ako vyplýva z jeho výpovede na hlavnom pojednávaní, snažil vo zvyšnej časti svoje konanie zľahčovať a spáchanie väčšej časti skutku popierať. Jeho obhajobu v tomto smere vyvracajú, vrátane počtu a intenzity fyzických útokov, predovšetkým výpovede priamych svedkov poškodených, jeho maloletých detí N., J. a M., u ktorých neboli znalkyňou z odvetvia klinickej psychológie detí zistené sklony ku skresľovaniu prežitých udalostí, a ktoré doplnili a podporili výpovede nepriamych svedkov, predovšetkým S.. Y. V., F. I., S.. X. E., M. I. a S. G., ktorí potvrdili, že sa dozvedeli o nevhodnom správaní obžalovaného voči deťom, najmä pod vplyvom alkoholu, keď na nich mal kričať, nadávať im, vyhadzovať ich z domu a niekedy ich aj fyzicky potrestať. Začínajúci závislosť obžalovaného od alkoholu zistil znalec z odvetvia psychiatrie, ktorý poukázal aj na jeho abnormne štruktúrovanú osobnosť s rysmi nezdržanlivosti a egocentrizmu. Súhrn vykonaných dôkazov bez pochybností preukazuje, že sa obžalovaný dopustil konania, ktoré mu bolo kladené za vinu obžalobou tak, ako to správne ustálil okresný súd.

Spornou otázkou, na ktorú mali rozdielne názory procesné strany, zostalo to, či obžalovaný týmto konaním naplnil znaky skutkovej podstaty uvedeného zločinu, eventuálne iného trestného činu.

Na jednej strane možno súhlasiť s tým, že absencia syndrómu týranej osoby alebo posttraumatickej stresovej poruchy u poškodených automaticky neznamená, že by páchatel nemohol svojím konaním naplniť znaky základnej skutkovej podstaty zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 Tr.zák. Na druhej strane však nezistenie takéhoto syndrómu alebo poruchy, prípadne aj iných obdobných porúch u poškodených nemožno prehliadnuť, pretože v určitom a nie nepodstatnom smere, ich absencia nasvedčuje tomu, ako na nich celkovo pôsobilo konanie páchatel'a. V takýchto prípadoch, vrátane tohto, možno s určitosťou konštatovať, že konanie páchatel'a nedosahovalo takú intenzitu a nebolo takého rozsahu, že by spôsobilo vznik takýchto stavov u poškodených, teda v konečnom dôsledku išlo o menej závažnú formu konania oproti konaniu, ktoré by takýto syndróm alebo poruchu u

poškodených spôsobilo. Na tom nič nemení skutočnosť, že v určitej miere závisí vznik takýchto stavov aj od osobnosti poškodených, napokon v danom prípade sa stav maloletých postupne harmonizoval a k obžalovanému majú doposiaľ pozitívny vzťah.

Konanie obžalovaného je potrebné posudzovať komplexne vo všetkých súvislostiach. Nepochybne ho možno označiť za stresogénne, ktoré v tomto smere pôsobilo na maloletých poškodených a v určitej miere sa podieľalo na ich psychických ťažkostiach. Na druhej strane nebolo konanie obžalovaného len jediným takýmto faktorom, naviac znalkyňa S.. Z. G. skonštatovala, že sa nepotvrdili významné priame forenzné súvislosti medzi jeho konaním a zistenými duševnými poruchami u maloletého N. a J.. Okrem toho totiž na nich vplývali ďalšie významné faktory a to disharmonické spolužitie obžalovaného s manželkou ako ich rodičov, pričom aj samotná matka maloletých poškodených občas trestala nevhodným spôsobom a to aj fyzicky. Taktiež na nich pôsobili konflikty medzi nimi navzájom, ďalej i zlá ekonomická situácia v rodine, ako aj neprimerané reakcie ostatného okolia napr. výsmech spolužiakov v škole. V neposlednom rade mala na takéto poruchy vplyv aj osobnostná výbava maloletých, vrátane genetických predpokladov, veď maloletý N. bol už pred skutkom z iných dôvodov v starostlivosti detských psychiatrov a neskôr takúto starostlivosť potrebovala aj mal. J.. Konkrétne mieru akou sa jednotlivé faktory na vzniku takýchto stavoch u poškodených spolupodieľali, nebolo možné kvantifikovať.

V dôsledku fyzických trestov obžalovaného, ktorý takýmto neprimeraným spôsobom reagoval na viaceré prípady nevhodného správania sa resp. konania maloletých detí, ako napr. krádež čokolády mal. J. v obchode, však u poškodených nevznikli žiadne zranenia, resp. ujmy na ich zdraví. Aj vyššie uvedení svedkovia potvrdili, že si na maloletých deťoch nikdy, ani v nepatrnej miere, nevšimli známky násillia a zistenie takýchto skutočností nevyplývalo ani zo žiadneho listinného dôkazu, čo preukazuje, že obžalovaný ich fyzicky trestal len malou intenzitou a aj to len ojedinele (za celé obdobie skutku boli preukázané štyri fyzické tresty).

Znalkyňa z odboru psychológie S.. I. N. síce najprv konštatovala, že sa u maloletých poškodených vyskytli určité prvky syndrómu týranej osoby, neskôr však pripustila, že išlo len o neurotický a disharmonický vývoj ich osobností, na ktorých sa však podieľalo viacero príčin, pričom postupom času došlo k harmonizácii ich psychického stavu.

Odvolačiemu súdu sa však javil ako presvedčivejší znalecký posudok znalkyne z odboru psychiatrie S.. Z. G., ktorá naopak u maloletých poškodených nezistila syndróm týranej osoby, ani postraumatickú stresovú poruchu a konštatovala iba to, že konanie obžalovaného pôsobilo na deti stresogénne. Táto znalkyňa poukázala tiež na to, že maloleté deti neboli vyšetrované v prvom prípade vo vhodnom prostredí, čo mohlo mať na nich vyjadrenia negatívny vplyv, najmä ak na polícii boli vypočúvaní súbežne aj ich rodičia. Znalkyňa zároveň odbornou argumentáciou primerane odôvodnila, prečo v určitých otázkach dospela k iným záverom ako prvá znalkyňa z odboru psychológie, preto krajský súd nemal pochybnosti o spoľahlivosti a úplnosti jej záverov a tieto v plnom rozsahu akceptoval. Takéto závery podporuje súčasne skutočnosť, že ani jeden z väčšieho počtu svedkov, ktorí boli s maloletými poškodenými v častom, niekedy aj denno-dennom kontakte, neuviedol, že by títo mali z obžalovaného mimoriadny strach, pocity úzkosti, obavy z jeho prítomnosti a pod. Nízku mieru ohrozenia pri výchove detí konštatovali pri šetreniach v rodine aj pracovníci úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorí nezistili žiadne závažné nedostatky.

Obžalovanému bolo kladené za vinu, že týral blízke osoby spôsobujúc im fyzické a psychické utrpenie a to bitím, ponižovaním, pohŕdavým zaobchádzaním, vyhrázaním, vyvolávaním strachu a stresu, a takýto čin spáchal závažnejším spôsobom konania (po dlhší čas) a na viacerých osobách.

Týraním treba rozumieť také zlé zaobchádzanie s blízkou osobou, alebo osobou, ktorá je v starostlivosti alebo výchove, ktoré sa vyznačuje vyšším stupňom hrubosti, bezcitnosti a bezohľadnosti, ako aj určitou trvalosťou, prípadne sústavnosťou alebo opakovanými útokmi, ktoré týraná osoba pociťuje ako ťažké príkorie.

Obžalovaný pri výchove maloletých detí nepochybne používal nevhodné a neprimerané spôsoby a praktiky, ktoré nie sú pri starostlivosti o deti vôbec akceptovateľné, napriek tomu však u poškodených nebol diagnostikovaný syndróm týranej osoby ani postraumatická stresová porucha, u týchto nebol zistené žiadne zranenia, ktoré by vznikli v dôsledku jeho fyzických trestov, čo nasvedčuje menej závažnej forme a intenzite jeho konania. Toto sa nevyznačovalo v žiadnom prípade vyšším stupňom hrubosti, bezcitnosti alebo bezohľadnosti, taktiež ani trvalosťou, prípadne určitou sústavnosťou, keďže sa obžalovaný často zdržiaval rádovo aj týžde mimo domova, išlo len o opakované útoky, čo je z hľadiska časového pôsobenia na poškodených najmenej intenzívna forma. Napokon z vykonaného dokazovania ani nevyplývalo, že by čo len jeden z maloletých poškodených v danom prípade pociťoval konanie obžalovaného ako ťažké príkorie, čo je tiež jedným z nevyhnutných predpokladov, aby mohlo byť takéto konanie kvalifikované ako týranie v trestnoprávnej rovine. Napokon represívne a donucovacie

prostriedky, ktorých aplikáciu pripúšťa Trestný zákon, majú byť na dosiahnutie nápravy, resp. zákonnosti použité z hľadiska celého právneho poriadku až ako posledná a krajná možnosť (princíp ultima ratio) a ich použitie by v danom prípade nebolo primerané a zákonné

Po komplexnom vyhodnotení všetkých okolností daného prípadu mal odvolací súd síce za to, že obžalovaný konal v niektorých prípadoch pri výchove svojich maloletých detí neprimerane, nevhodne a evidentne v rozpore s ich právami a záujmami, jeho konanie však nenaplnilo z vyššie uvedených dôvodov všetky potrebné znaky, ktoré predpokladá a ich naplnenie vyžaduje skutková podstata zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm.a/, ods. 2 písm.b/ Tr.zák. a taktiež nenaplnil ani znaky iného trestného činu, či už zločinu alebo prečinu, preto prvostupňový súd postupoval správne, keď v konečnom dôsledku obžalovaného v zmysle § 285 písm.b/ Tr.por. spod obžaloby oslobodil.

Podľa § 319 Tr.por. odvolací súd odvolanie zamietne, ak zistí, že nie je dôvodné.

Krajský súd s poukazom na vyššie uvedené dôvody odvolanie okresného prokurátora v súlade s citovaným ustanovením Tr.poriadku ako nedôvodné zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.